Isusovac Petar Perica žrtva svirepe mržnje

Josip ANTOLOVIĆ

»Sveti Luka u arbule lupa« — kažu Dubrovčani za blagdan trećeg evandeliste sv. Luke. Time žele reći da je ljetu kraj i da se valja spremiti na oluje i nevere, na uzburkano more, na visoke valove što će potresati dubrovačke stijene i mire prelijevajući se koji put sve do place. To je u jednom drugom smislu vrijedilo naročito za »Lučindan« 18. listopada 1944. Tog je, naime, dana provalila u grad sv. Vlaha tzv. narodna vojska nabijena paklenom mržnjom na sve što je katoličko i hrvatsko. I nije trebalo dugo čekati na revanšizam, kojeg se današnji bivši komunisti toliko boje, premda se čvrsto nadamo da do njega danas neće doći, jer nismo sljedbenici ni Marxa ni Lenjina ni Staljina, koji osim svoje ideologije i klasne mržnje drugo nisu ni poznavali i koji se za ostvarenje svoje revolucije nisu ustručavali nikakva zločina. Nakon njihova ulaska u Dubrovnik brzo su gradom bili oblijepljeni plakati s imenima uglednih Dubrovčana, među njima bijaše i ime »Padre Perice«, koji «u ime naroda« bijahu proglašeni krivima te osuđeni »na smrtnu kaznu — strijeljanjem ili konfiskacijom njihove imovine«. »Smrtnu kaznu «— pisalo je dalje na zlokobnim plakatima, kojima bijaše svrha utjerati strah u kosti zaplašenim dubrovačkim gosparima i gospođama — »izvršit će kao nadležna Komanda mjesta Dubrovnika. « Lijepa li dara oslobođenju gradu tisućljetne »lijepe i drage slobode«, koju Dubrovčanima »višnji Bôg je dô«, a sad je bezbožni osloboditelji zamijeniše svojom nazovislobodom, u kojoj ima pravo samo srp i čekić te crvena petokraka zvijezda.

Možda su moje uvodne riječi u prikaz života oca Perice preoštre! I ja kažem da su to »možda?« No kad sam čuo riječi Ivice Račana koje je pročitao u referatu na kongresu svoje nove partije, kad je nabrojao grijehe KPJ i SKJ, držim da i moje riječi imaju također svoje opravdanje. Vjerujem da je dobri Padre Perica kao svećenik i redovnik poput Isusa s križa oprostio svojim ubojicama, »jer ne znaju što čine«, pa ću tako i ja, i svaki kršćanin Hrvat, oprostiti onima koji nas zaviše u crninu i suze, koji su nas željeli lišiti onoga što nam je bila najveća svetinja. A što se tiče našeg dobrog oca Perice, koji bijaše krepostan, redovnik sveta života,

mučenička kruna bijaše za njega, kao i za one koji s njim bijahu postrijeljani, samo slavan pečat životne borbe za najuzvišenije ideale Crkve i Domovine. Zahvaljujemo Gospodinu što smo dočekali dane da o njima možemo slobodno pisati i govoriti. No, ne zaboravimo da je mučenička krv postrijeljanih na Daksi, u Bleiburgu, Dravogradu, Mariboru, i drugdje, za svakog poštenog Hrvata, pogotovo vjernika obveza, da odgovorno i svesrdno razvijamo uljudbenu ljubav, kojoj je začetnik i pokretač Isus Krist. On, naš božanski vođa i učitelj, učio nas je: »Blago vama kad vas budu grdili i progonili i kad vam zbog mene budu pripisivali svaku vrstu opačine. Radujete se i kličite od veselja jer vas čeka velika nagrada na nebesima! Ta, tako su progonili i proroke koji su živjeli prije vas!« (Mt 5,11—12). »Čuli ste da je rečeno:, Oko za oko, zub za zub,. A ja vam kažem: Ne opirite se zlotvoru!« (Mt 5,38—39). «Čuli ste da je rečeno: 'Ljubi svoga bližnjega i mrzi svoga neprijatelja!', A ja vam kažem: Ljubite svoje neprijatelje i molite za one koji vas progone, kako biste postali sinovi svoga Oca nebeskog, koji čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i kiša pada pravednima i nepravednima «(Mt 5,43—45).

Nakon ovih uvodnih riječi pođimo u susret Petru Perici, proslavljenom po pjesmama »Do nebesa nek se ori!« i »Zdravo Djevo!« — cijenjenom od mladih svog vremena, među kojima je radio, zbog nasilne smrti oplakanom od svih koji ga poznavahu.

ZAVIČAJ

Petar Perica se rodio 27. lipnja 1881. u Kotišini podno velebnog Biokova, a povrh Makarske. Rodna mu župa Makar—Kotišina nekoć brojaše 1.400 duša, a danas je na izdisaju. Otac mu Stjepan bijaše poljodjelac, a mati Antica, rođena Sržić, domaćica. Sakramenat sv. krštenja primio je u domaćoj župnoj crkvi 4. srpnja. Krstio ga je župnik don Ilija Ravlić, a kumovao mu Mate Krželj, zidar iz Makarske. Krštenje je bilo na prvu nedjelju u mjesecu, posvećenu Srcu Isusovu, što je vrlo znakovito, jer će Petar Perica kao isusovac postati veliki revnitelj pobožnosti Presvetom Srcu. Prema predaji naš bi Perica bio daleki potomak plemena Kačića. Petar je proveo svoje djetinjstvo — kako će poslije sam zabilježiti — »u strogo kršćanskom duhu«. Rado je polazio u crkvu kod kuće i u susjednoj Makarskoj. Kad je navršio 6 godina, pošao je u osnovnu školu u Makarskoj. Ispočetka mu škola zbog bolježljivosti bila teška, ali će se poslije ubrajati u najbolje đake. Već je u pučkoj školi počeo sastavljati stihove. Završivši osnovnu, započeo je u Makarskoj građansku školu. U trećem razredu te škole biskup Filip Franjo Nakić poslao ga je u travničko sjemenište, jer je mali Pero izrazio želju za svećeništvom.

TRAVNIČKI ĐAK

Perica je došao u Travnik u jesen g.1895. Ondje još življaše Petar Barbarić, pa je imao priliku upoznati ga izbliza. Poslije će se živo zauzimati za Barbarićevu beatifikaciju. Od svih odgojitelja u Travniku, na Pericu je, baš kao i na Barbarića, najviše djelovao o. Antun Puntigam, Austrijanac po podrijetlu, a Hrvat po srcu. Profesori mu bijahu: o. Brandis, grofovski sin, vrstan botaničar, o. Stejskal, glazbenik, o. Suss, o. Kilank, izvrsni grecist, o . Hormann, o. Hoffer, poznati povjesničar. Peričin razredni kolega, Marko Alaupović, poslije postavljen za sarajevskog nadbiskupa, posvjedočio mi je u pismu ovo: »Opći i trajni dojam Peričine osobe na mene, a mislim i na ostale drugove, bio je osjećaj i uvjerenje o njegovoj dubokoj pobožnosti ,neprekidnoj sabranosti i sjedinjenju s Bogom u molitvi. To se zrcalilo i u njegovu vanjskom držanju. Uvijek sam bio mišljenja, da *onakav život* vodi konačno do velike svetosti i možda do časti oltara.«

Petar Perica je svoj boravak u travničkom sjemeništu označio kao najsretnije dane svog života. Vodio je već tada duhovni dnevnik, osobito za vrijeme duhovnih vježbi. Iz njegovih se bilježaka vidi kakav je duboko duhovni život provodio. Kao petoškolac u ove svoje je stihove sažeo sav svoj duhovni program:

»Kristu služit — to je nad sve časti;
Njega ljubit — nema veće slasti;
Njega slijedit — to je veličina;
Sve je drugo — varka i taština!«

Kao petoškolac ispjevao je i vatrenu davoriju »Do nebesa nek se ori!« Ispjevao ju je za posvetu hrvatske mladeži Srcu Isusovu, a uglazbio ju je magister Milan Smolka, učitelj glazbe u sjemeništu. Za nagradu je bio poslan u Rim na hodočašće. U hodočašu je sudjelovalo 50 mladih Hrvata i Hrvatica. Pericu je s jednim zagrebačkim gimnazijalcem zapala čast, da je 3. srpnja 1900. u audijenciji predao papi Leonu XIII. krasan album s više od 160.000 potpisa mladih iz Hrvatske. Perica je to nezaboravno hodočašće vrlo zanonso opisao.

ISUSOVAC

Promatrajući u Travniku život svojih odgojitelja i profesora isusovaca, Perica je sam odlučio stupiti u Družbu. Učinio je to 7. ožujka 1901., kad je stupio u novicijat Austrijske provincije u Velehradu. Tada su naši krajevi pripadali toj provinciji. Završivši novicijat, pošao je g.1903. u Kalksburg kraj Beča na tzv. »Studia humaniora«— humanističke nauke, a potom u Sant Andrä u Koruškoj na studij retorike ili govorništva. Zbog glavobolje

Perica je morao prekinuti studij, pa je šk. g.1904. /05. proveo u Travniku kao prefekt đaka. Tada se slavila 50. obljetnica proglašenja dogme o Bezgrješnom Začeću, i za tu prigodu ispjevao je svoju drugu poznatu pjesmu »Zdravo djevo«, koja će postati najomiljenija hrvatska marijanska pjesma. Slovenci su je preveli na svoj, a o. Puntigam na njemački jezik.

U jesen, u rujnu 1906. nalazimo Pericu u Požunu, današnjoj Bratislavi, na trogodišnjem studiju filozofije. Nakon tog studija vraća se u Travnik na dvogodišnji magisterij, dakle uključen je u odgojiteljski rad u Sjemeništu. Bilo je to od g.1909. do 1911. Tada je aktivno sudjelovao u slavlju 10. obljetnice posvete hrvatske mladeži Srcu Isusovu. Osim što je vrlo marno surađivao s urednikom »Glasnika Srca Isusova«, ocem Zabeom, napisao je i posebnu brošuru »Slavlje hrvatske omladine godine 1910«. Knjižica ima 64 strane. Pisana je s puno srca i zanosa.

U jesen 1911. Perica polazi u Innsbruck na studij teologije. Ovdje je imao odlične profesore, a marno je i sam studirao te je uspješno položio završni ispit. Poslije svećeničkog ređenja došao je u svoju rodnu Kotišinu, gdje je 9. kolovoza 1914. služio mladu Misu. Tada je već bio započeo prvi svjetski rat.

Svršivši sve svoje ispite u Innsbrucku, Pater Perica je, po želji poglavara, došao u Zagreb i u Palmotićevoj pod vodstvom svetog redovnika oca Bellera obavio svoju treću probaciju, a nakon toga bio je imenovan urednikom »Glasnika Srca Isusova« te upraviteljem Apostolata molitve u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Njegov boravak u Zagrebu nije bio dugog vijeka jer je bio premješten u Travnik, gdje će također ostati kao odgojitelj u sjemeništu samo dvije godine. Njega je čekala rodna Dalmacija, u kojoj će se afirmirati i uzdignuti do apostola velikog formata.

DESETLJEĆE U SPLITU

U grad pod Marjanom došao je u jesen g.1919. i tu će ostati punih 10 godina. Vodio je Marijinu kongregaciju građana i gospođa. Bio je vrlo aktivan u isusovačkoj rezidenciji i kapeli na Manušu, ali i po cijelom Splitu gradu. Kao vatreni pučki misionar obilazio je mnoge župe diljem cijele južne Hrvatske. Godine 1926. održao je vrlo dojmljive i poučne propovijedi u splitskoj katedrali na temelju enciklike »Quas primas«, kojom je Papa Pio XI. uveo u Crkvu svetkovinu Krista Kralja. Iz tih njegovih propovijedi odsijeva jaka duša isusovca, koji je toliko puta u duhovnim vježbama razmatrao o pozivu Krista Kralja. Iz tih njegovih propovijedi odsijeva jaka duša isusovca, koji mu se odazvao i predao i koji je skupa s Njime poput sv. Pavla htio osvojiti sav svijet za Njega.

Za vrijeme svog boravka u Splitu Pater Perica je također obnašao dužnost »crkvenog asistenta«— neke vrste generalnog duhovnika »Hrvatskog orlovskog okružja«, »Građanskog orla« i »Đačkog orla«. U to vrijeme živo se dopisivao s Ivanom Merzom. Zbog svoje velike i mnogostruke aktivnosti, osobito među mladima, bio je često meta napadaja od liberalnih krugova. Napadali su ga u svome listu »Narodna politika«.

Otac Perica postaje i poglavar splitske rezidencije 22. listopada 1927. U Splitu ima još živih osoba koje su poznavale oca Pericu i oni ga se vrlo dobro sjećaju. Kad je isusovački general o. Arrupe g.1968. posjetio Split, tadašnji splitski biskup Frane Franić, u svom pozdravnom govoru vrhovnom poglavaru Družbe Isusove, spomenuo je trojicu isusovaca, koji su u Splitu najvećma slavni. To su: Ardelio Della Bella, Rikard Friedl, rođeni Splićanin, i o. Petar Perica.

ŠIBENIK

Potkraj g.1929. o. Perica odlazi za duhovnika u novoosnovano Dječačko sjemnište u Šibeniku. Njegov duhovni sin, don Žarko Brzić, posvjedočio je o svom duhovniku Patru Perici ovo: »On je bio jedan od rijetkih kome su svi rado išli i kojega su svi pitomci iskreno voljeli. Obično se događa da pitomci lako nađu manu u svome starješini. Njihovoj oštroj kritici ne može izmaknuti niti duhovnik. Međutim za o. Pericu nije se našao nijedan sjemeništarac, koji bi imao nešto protiv njega. Zato ga nismo ni kritizirali ni ogovarali, ali smo ga svi iskreno voljeli i osjećali da u svojoj sredini imamo dobroga oca koji nas nosi u svom srcu i koji živi, moli i trpi za nas.«

Otac Perica je u Šibeniku osim rada u sjemeništu razvio i u gradu veliku aktivnost, osobito među križarima.

POSLJEDNJE RAZDOBLJE ŽIVOTA

Godine 1937. Perica dolazi u Dubrovnik, na posljednju postaju svog životnog puta, koja će završiti mučeničkom smrću. Ovdje je, uz druge poslove, obnašao službu duhovnika Križarskog bratstva te radio u sjemeništu, gdje je vodio Marijinu kongregaciju sjemeništaraca. Za to razdoblje postoje opširna pismena svjedočanstva msgr. Ive Gugića, danas kotorskog biskupa, kome je o. Perica sve do svoje smrti bio duhovni vođa. Nemoguće je u jednom kratkom prikazu iznijeti sva svjedočanstva o o. Perici. Navest ćemo samo nešto iz svjedočanstva msgr. Gugića.

»Otac Perica bijaše pobornik ne samo morala i prava svete Crkve, nego i prava svoga naroda. Svatko je u njemu mogao gledati divan uzor hrvatskog rodoljublja i to na svim poljima: bio je odgojitelj, prosvjetitelj, neslomljivi patnik, ličnost dijamantnog karaktera, uzor svećenik, koji je izrastao iz naroda i srastao s njime. Po primjeru Prvosvećenika Krista ljubio je žarko svoj narod, za njega radio i patio. Po direktivama Svete Stolice ostajao je uvijek svećenik na visini, izvan i iznad politike. Te su vrline bile i ostale njegov kapital, njegova čast.«

A sada evo jednog dijela iz kućnog dnevnika dubrovačke rezidencije o posljednjim danima života o. Perice! »18. listopada 1944. ušli su u grad partizani. Bila je srijeda. U nedjelju 22. listopada, na Misijsku nedjelju, odveden je iz kuće Otac Petar Perica. Otac Franjo Mrak je to prekrasno u Dijariju opisao.« Dajemo riječ tome patru koji je tada uz dvojicu časne braće bio u Dubrovniku. »Iza 10 sati navečer zvoni netko na vratima. O. Mrak još nije bio legao. Pošao je da vidi što bi moglo biti u tako neobično vrijeme. Na vratima, javio je Don Franjo Vučetić upravitelj Sjemeništa, da su došli partizani po oca Pericu. Nastalo je pitanje kako ćemo to o. Perici javiti. No međutim je o. Perica sam došao u susret. Ni on još nije pošao spavati. Molio se, pa je morao poći van. I don Frano mu ovako na hodniku saopći, da su došli po njega i da ga čekaju dolje u njegovoj blagovaonici, i neka se ne boji. Mirno i lijepo je otac Perica primio tu vijest. Čini se da je na to već bio spreman u duši. Rekao je samo: 'Presveto Srce Isusovo, smiluj mi se. Ako je žrtva, pa neka bude, primam je! '

Pošao je van, a otac Mrak i Don Frane pošli su probuditi brata Jozu Ribinskoga (— koji je još živ!). Brata Komareka nismo budili, jer je malo nagluh i trebalo bi dosta vremena da se spremi. Međutim vratio se o. Perica, pa je pošao u blagovalište da popije nešto vode pomiješane s pekmezom od šljiva, što je ostavio poslije večere. Tako je uvijek radio radi bolje probave. Kad se vratio, uzeo je nešto rublja iz ormara, preobuo cipele. Rublje je stavio u svoju tašku, s klecala je uzeo svoj redovnički križ, sliku Srca Isusova i Marijina i sv. Josipa. Sve je govorio: 'Srce Isusovo, smiluj mi se! Srce Marijino u te se uzdam! Sveti Josipe, Tebi se preporučujem!' Na to se bacio naglo, brzo, iznenada pred klecalom na koljena i nekoliko puta poljubio pod zazivajući Srce Isusovo i Marijino i sv. Josipa u pomoć: 'Srce Isusovo, ako je žrtva za te, neka bude, rado je primam. Smiluj mi se!' Molio je sve za oproštenje. Zagrlili smo se i pošli dolje u prizemlje, u blagovaonicu upravitelja sjemeništa, don Frane. Ponijeli smo mu i jedan pokrivač.

U blagovaonici već su čekala dva vojnika (jedan oficir i jedan vojnik). Oficir je bio vrlo prijazan i tješio o. Pericu: 'Ne bojte se, neće biti ništa!' Bio je to mladić od 20 do 25 godina, ako se ne varam, rekao je da je s Koločepa. Drugi je vojnik bio ozbiljan i ni riječi nije progovorio. Još smo

se jednom zagrlili s ocem Pericom i otpratili ga do izlaza. Tu se po treći put oprostio i mi smo ga tješili. Još je rekao: 'Nemojte zaboraviti na mene!' Otvorismo vrata. Jaka jesenska studen udari nam u lice, a pred vratima se moglo opaziti u svjetlu elektrike još dva vojnika, mrkih lica. Pater Perica je još jednom svakome podao ruku i preporučio se da ne zaboravimo na nj pred Gospodinom na oltaru i otišao u noć da se više ne vrati.«

Da bi sve bilo što neposrednije i vjerodostojnije što je o. Mrak zapisao u kućnom Dijariju dubrovačke rezidencije, nismo puno dirali u izvorni tekst, koji je malo hrapav, ali ipak razumljiv i ganutljiv. Ima u njemu nešto od onoga iz ljetopisa o mučeništvu prvih kršćana. Dobri o. Mrak je u dnevnik zabilježio još i ovo: »23. listopada 1944., ponedjeljak. Ujutro smo po prvi put bili sami, bez starješine. Brat Komarek je spremio doručak, ali nam nije išao u tek. Mjesto je o. Superiora bilo prazno. Spremili smo i za njega doručak, a odnio mu ga u policijski zatvor blizu dominikanaca sluga Ivan.«

I evo posljednje vijesti o o. Perici zabilježene u kućnom Dijariju: »U utorak 24. listopada, kad smo navečer prali suđe, našli smo jedan listić s ovim sadržajem: 'SVSBS (Sve na veću slavu Božanskog Srca). Dbk, 24.10.44. (zabunio se u datumu). Velečasni u Kristu Oče! Dobre su nade. Vrlo dobre. Ako se ostvare, pričat ću vam o čudu protekcije s neba. Preporučujem se u svete Mise i molitve i svu trojicu usrdno pozdravljam, Vaš u B(ožanskom) Srcu Pater Perica DI'.«

A , evo do kojih je podataka došao mladi Ivo Gugić, danas kotorski biskup?! »Nakon hapšenja, u noći od 23. na 24. listopada skupa s ostalim žrtvama, sproveden je iz zatvora i o. Perica i prevezen na otočić Daksu. Od njegova sprovodnika čuo sam ove pojedinosti: Iz stare samostanske zgrade na otočiću vodili su jednog po jednog tobože na šetnju, dok ne dođe lađa kojom će se nastaviti putovanje na Vis.

U okolišu samostanske crkve neki su zatočenici već ranije iskopali nekoliko jama. Tako je bio izveden i o. Perica. Skinuli su mu haljine, za koje se otimao. Onako gola potezali su ga za bradu i dobacivali mu podrugljive riječi i neosnovane optužbe. On je zazivao Boga u pomoć, molio se da izdrži u mukama, a obraćao se i svojim mučiteljima s riječima: 'Djeco, nemojte me mučiti, radije me ubijte!' Bačen je u jamu i ustrijeljen nekom puškom na pritisak zraka.

Tako je svršio Božji mučenik i svetac. Njegov brevijar i redovničko odijelo bilo je preneseno u prostorije izvršnih vlasti, u zgradu današnje narodne banke na Pilama. Odatle je ta roba nestala bez traga.

Kad su vjernici na službenom javnom oglasu strijeljanih uz ostala imena pročitali i ime o. Perice, svi su ga šapatom sažaljevali, a mnogi i javno zaplakali. Govorili su: 'Umro je svetac kao mučenik. On će za nas moliti, a mi njemu!'«

Svoj je izvještaj o mučeništvu o. Perice Ivo Gugić ovako završio: »Mnogi su tražili komadićke njegova odijela, ili bilo kojeg predmeta, da mogu imati kao relikviju i milu uspomenu. Razni mu se mole, preporučuju i osjećaju se smireni i uslišani. Mnogi su duboko uvjereni da je odmah zaslužio pravu aureolu sveca—mučenika.

Otac Perica se preselio u blaženu vječnost slave nakon što je izvršio dužnost sveta svećenika i vrsna rodoljuba. Njegov se život ne bi smio brojiti po godinama, nego po radu. A taj je neizbrojiv. Izbrojit će ga sam Gospodin Bog i dostojno nagraditi. Čvrsto sam uvjeren da je to Bog već i učinio.

Dao Bog, za kojega je živio i radio, da ga uzmognemo što skorije službeno i javno štovati na našim oltarima kao sveca—mučenika, odgojitelja srca i uma, oca i dobrotvora čovječanstva, sjajnog uzora pobožnosti i raznolikih kreposti.

Hvala Tebi, mučeniče naš, koji se sve što je u Tebi sveto, lijepo, kreposno i izgledno bilo, prelijevao u naše duše. Bog Ti je to sigurno već platio u lijepom raju. Blagoslovljen ti trud, sveta uspomena, trajna slava!

Moli se Bogu za nas, da kako smo se okupljali s Tobom oko jedne žrtve u vremenu, tako se opet skupa nađemo oko jedne žrtve u vječnosti. Do tada ćeš vječno živjeti u našim srcima!«

Za bolje razumijevanje ovog svjedočanstva moram odmah reći da je Ivo Gugić kao mladić, čelnik Križarskog bratstva u Dubrovniku, kao bogoslov i kao mladomisnik sedam posljednjih godina života o. Perice bio u svemu njegovu djelovanju, osobito s mladima, desna ruka i njegov pouzdanik. Usuđujem se reći da je on upravo krunski svjedok života, kreposti, rada i mučeništva o. Perice. A kako sam osobno još g.1964. od svog tadašnjeg provincijala o. Fučeka, bio zadužen da skupljam građu za životopis o. Perice, pregledao sam njegovu gotovo svu pismenu ostavštinu, osobito sačuvane njegove bilješke iz duhovnih vježbi, sakupio mnoga i vrlo kvalitetna svjedočanstva o njemu, mogu i sam posvjedočiti da smo u o. Perici imali velikog čovjeka, vrijedna da ga ubrojimo u duhovne velikane hrvatskog naroda.

Na kraju želim pripomenuti još i to da nisam pisao ovaj prikaz ni s mržnjom ni s ogorčenjem, niti da koga pozivam na progon ili da ga sudim. Bog je jedini vrhovni sudac, koji vidi svaku nepravdu i koji će svakoga suditi po njegovim dobrim ili zlim djelima. Sve što sam napisao bijaše u jeci Kristovih riječi na križu: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!« Te iste je riječi Papa Ivan XXIII. upotrijebio kad je izrekao svečano slovo prigodnom zadušnica za blagopokojnog kardinala Alojzija Stepinca u bazilici sv. Petra u Vatikanu. Riječi su to Kralja svih kršćanskih mučenika, Isusa Krista. One nas umjesto mržnje i osvete potiču na ljubav i praštanje, umjesto proklinjanja potiču na blagoslivanje progonitelja i mučitelja, ali i

na molitvu i želju da se na ovom našem planetu ne ponavlja nepravda i nasilje nad nevinima, već da među svim ljudima zavlada pravda, a još više međusobno poštovanje i ljubav.

THE JESUIT PETAR PERICA - A VICTIM OF CRUEL HATRED

Josip Antolović

Summary

The author presents previously unavailable information concerning the martyrdom of Father Petar Perica, the Jesuit priest who authored the celebrated Croatian Church hymns "Do nebesa nek se ori" and "Zdravo djevo". Father Perica was cruelly tortured and killed by the Partisans on the Island of Daksa near Dubrovnik near the end of World War II.

The martyred blood of this priest, one of many Croat-martyrs, provides an opportunity for the commitment of the faithful. Whoever reads this article should strive responsibily and wholeheartedly toward a civilization of love, reconcilement and forgiveness.